

An analysis of signs in Thao Suranaree Worship Dance on the Occasion of the 555th Anniversary of Nakhon Ratchasima

Wachirarat Nirantechaphat

Thai Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Thailand

E-mail: wachirarat.n@nrru.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7492-5012>

Received 15/02/2024

Revised 20/02/2024

Accepted 25/02/2024

Abstract

Background and Aims: The Thao Suranaree (Lady Mo) worship dance serves as a social sign, manifesting the devout faith of Nakhon Ratchasima women. The event, scheduled annually on March 23rd, takes on special significance in the year 2023, especially commemorating the 555th anniversary of the city of Nakhon Ratchasima. Organizers have orchestrated 10,555 female dancers for the ritual. Moreover, they have meticulously curated the lyrical content, dance movements, and musical arrangements to harmonize with the performance. The research, entitled "An analysis of signs in Thao Suranaree Worship Dance on the Occasion of the 555th Anniversary of Nakhon Ratchasima" is qualitative research aimed at analyzing signs and signification in the Thao Suranaree (Lady Mo) worship dance.

Methodology: The data selected for analysis were purposively sampled and consisted of 7 worship songs and 2 worship dance rehearsal clips produced by the Nakhon Ratchasima Provincial Red Cross Chapter. The research will focus on the lyrical content paired with dance movements communicated by two dance practice participants. These demonstration clips aim to facilitate convenient self-practice for the dancers according to their preferences, including both rear-view dance postures and mirror-facing rehearsal for dance movements. These materials were broadcast on YouTube for dance practice.

Results: The results reveal that the signs conveyed in the content of the songs and dance rehearsal clips serve the purpose of communicating the power of Nakhon Ratchasima province, highlighting aspects of the local potential. Additionally, these signs reflect strict adherence to the Thao Suranaree worship dance. They are also employed to demonstrate loyalty to Thao Suranaree, the historical heroine who rescued Nakhon Ratchasima, as depicted in the song's content during significant occasions. In terms of Semiotics, the rehearsal clips convey both denotative and connotative meanings through gestures in the dance format, with the complexity

varying based on the intricacy of the theme of the historical story expressed through the songs. In this context, the content of the songs and dance movements is intricately related to the melody and elements of the song.

Conclusion: This research contributes to the guidelines for developing semiotic knowledge in the analysis of Thao Suranaree Worship Dance and adds to the application in interdisciplinary studies related to the socio-cultural aspects of the local community.

Keywords: Sign; Worship Dance; Thao Suranaree

การวิเคราะห์สัญลักษณ์ในการรำบวงสรวงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมา ครบรอบ 555 ปี

วชิรารัตน์ นิรันดร์เตชภักดิ์

สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: การรำบวงสรวงท้าวสุรนารีเป็นสัญลักษณ์ทางสังคมเพื่อแสดงพลังความศรัทธาของสตรีชาวโคราช โดยกิจกรรมดังกล่าวมีกำหนดจัดงานในวันที่ 23 มีนาคมของทุกปี และในปี พ.ศ. 2566 ถือเป็นวาระพิเศษในการฉลองเมืองนครราชสีมา ครบรอบ 555 ปี ผู้จัดงานจึงมีการกำหนดให้มีนางรำบวงสรวง จำนวน 10,555 คน อีกทั้งยังคัดสรรเนื้อร้อง ทำนอง ทำนองเพลงให้สอดคล้องกับการแสดงครั้งนี้ งานวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์สัญลักษณ์ในการรำบวงสรวงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมา ครบรอบ 555 ปี” เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สัญลักษณ์และการประกอบสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่ปรากฏในการรำบวงสรวงท้าวสุรนารี (คุณหญิงโม)

ระเบียบวิธีการวิจัย: เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ปี 2566 ทั้งหมด 7 เพลง ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากคลิปวีดิโอการรำบวงสรวงท้าวสุรนารีจำนวน 2 คลิปที่เผยแพร่ผ่านช่องทางยูทูบ จัดทำโดย เหล่ากาชาดจังหวัดนครราชสีมา โดยจะศึกษาจากเนื้อเพลงประกอบทำนองที่สื่อสารออกมาจากผู้ฝึกซ้อมรำ จำนวน 2 ท่าน ซึ่งคลิปการแสดงนี้มีไว้เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักรำฝึกซ้อมเองได้ตามความต้องการมีทั้งแบบที่เห็น ทำนองด้านหลังและการฝึกซ้อมรำแบบเห็นด้านหน้าแบบกระจก

ผลการวิจัย: สัญลักษณ์ที่แสดงผ่านเนื้อเพลงเป็นการสื่อสารอำนาจของจังหวัดนครราชสีมาโดยแสดงศักยภาพของท้องถิ่นในทุกด้านต่าง ๆ นอกจากนั้นยังสะท้อนความผูกพันต่อพิธีกรรมรำบวงสรวงท้าวสุรนารีอย่างเหนียวแน่น ทั้งนี้เพื่อแสดงความจงรักภักดีต่อวีรสตรีที่กอบกู้เมืองนครราชสีมาตามข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่ถ่ายทอดผ่าน เนื้อเพลงเนื่องในโอกาสสำคัญ ในแง่สัญลักษณ์วิทยาการรำบวงสรวงที่สื่อสารความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) และความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) ผ่านท่าทางต่าง ๆ ที่ปรากฏในรูปแบบการรำ (Dance Format) มีความซับซ้อนน้อยไปจนถึงมากตามความซับซ้อนของแก่นของเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่บรรยายผ่านของเพลง โดยที่เนื้อเพลงและทำนองมีความสัมพันธ์กับท่วงทำนองเพลงและองค์ประกอบของเพลง (Elements)

สรุปผล: งานวิจัยนี้เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์ความรู้ในการวิเคราะห์การรำบวงสรวงท้าวสุรนารีว่าด้วยเรื่องสัญลักษณ์วิทยา และเพื่อประยุกต์ใช้ในการศึกษาสหสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับมิติทางสังคมและวัฒนธรรมของท้องถิ่นต่อไป

คำสำคัญ : สัญลักษณ์; รำบวงสรวง; ท้าวสุรนารี

บทนำ

อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี หรือ ย่าโม ของชาวโคราช ตั้งเด่นตระหง่านอยู่กลางตัวเมือง หล่อด้วยทองแดงรมดำ สูง 1.85 นิ้ว 325 กิโลกรัม เป็นรูปท้าวสุรนารีตัดผมทรงดอกกระพุ่มลอนโร แต่งกายด้วยเครื่องยศที่ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 นุ่งผ้าจีบยกทองคาดเข็มขัด ห่มสไบเฉียงบ่า สวมตุ้มหู สวมตะกรุด พิสมรมงคล 3 สายทับสไบ นิ้วก้อยนิ้วนางทั้งสองสวมแหวนนิ้วละวง มือขวากุมดาบ ด้ามดาบ จำหลักลายสอดอยู่ใน พักจำหลักลาย ปลายจรดพื้น มือเท้าสะเอวหันหน้าเฉียงซ้ายเล็กน้อย ก้มหน้าหน่อย ๗ มาทางทิศตะวันตกทาง กรุงเทพมหานคร ว่ากันว่าเพื่อแสดงความเคารพต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (เดลินิวส์ออนไลน์, 2566)

การจัดพิธีรำบวงสรวงท้าวสุรนารี ณ บริเวณลานย่าโม นั้นมีกำหนดการจัดตรงกับวันที่ 23 มีนาคม ของ ทุกปี ทั้งนี้เพื่อแสดงความรัก ความสามัคคี สดุดีวีรกรรมของสตรีผู้มีความกล้าหาญผู้มีความสามารถในการกอบกู้ บ้านเมืองนครราชสีมาได้

จุดเริ่มต้นของการรำบวงสรวงท้าวสุรนารีครั้งแรกปี พ.ศ. 2539 ตามดำริของนายสุพร สุภสร ผู้ว่าราชการ จังหวัด เพื่อให้รำลึกถึงคุณงามความดีของท้าวสุรนารีที่กอบกู้เมืองโคราชและเพื่อฉลองวันแห่งชัยชนะของจังหวัด โดย กำหนดกิจกรรมวันรำบวงสรวงท้าวสุรนารีทุกวันที่ 23 มีนาคม ของทุกปี ด้วยพลังความศรัทธาการรวมกลุ่มจึงเกิดขึ้น ด้วยความร่วมมือจากกาชาดจังหวัดนครราชสีมาและตัวแทนสตรีผู้สูงศักดิ์ของจังหวัดนครราชสีมา มีการปรับเปลี่ยน ทำนองเพลงจากโปงลางเป็นเพลงทำนองโคราช และยังคงใช้เพลงท่วงทำนองสรภัญญะสำหรับรำทุกปี แต่จะมีการ ปรับเปลี่ยนเพลงอื่นตามแต่สถานการณ์ในแต่ละปี หากมีการไว้อาลัยให้กับพระมหากษัตริย์หรือราชวงศ์ ก็จะทำให้ทำรำ แบบราชสำนัก ต่อมาปรับเปลี่ยนเพลงที่ใช้รำให้มีความสนุกสนานมากยิ่งขึ้น (วชิราภรณ์ นิรันดร์ เตชะภักดิ์, 2564)

การสื่อสารความรัก ความสามัคคี ผ่านท่ารำ การแต่งกาย ท่วงทำนองเพลง และอาศัยการฝึกซ้อมก่อนกำหนดการ แสดงนั้นเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มผู้รำบวงสรวงที่สะท้อนวิถีชีวิตของชาวนครราชสีมาออกมา ซึ่ง “อัตลักษณ์ท้องถิ่น เกิดจากสิ่งต่าง ๆ ที่ถูกสร้างขึ้นในแต่ละพื้นที่ ปัจจุบันการเคลื่อนไหวของสังคมแนวใหม่ (New Social Movement) พยายามที่สร้างหรือแสดงอัตลักษณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญอยู่ที่การเปลี่ยนแปลงค่านิยมและ พัฒนาการทางเลือกสำหรับวิถีชีวิต ด้วยการสร้างนวัตกรรมและสร้างสรรค์ วิถีชีวิตแบบใหม่ (Creation of New Life Style) (ทินวงษ์ รักอิสสระกุล, 2554)

“การรำบวงสรวงท้าวสุรนารี” ที่ถูกสร้างขึ้นเป็นสัญลักษณ์ทางสังคมที่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างชนชั้นผู้นำ และผู้ตาม ถูกออกแบบสร้างสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่สื่อสารออกทางองค์ประกอบของการแสดง ด้านดนตรีทำนอง ทำนอง เพลง ด้านเครื่องแต่งกาย (วีระพงษ์ ตามกลาง, 2561)

เดอ โซซูร์ ได้แยกแยะประเภทและระดับของความหมายที่บรรจุอยู่ในสัญลักษณ์ออกเป็น 2 ประเภท (De Saussure, 1974 อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ, 2542) คือ 1) ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) อัน ได้แก่ความหมายที่เข้าใจกันตามตัวอักษร เป็นความหมายที่เข้าใจตรงกันโดยส่วนใหญ่ 2) ความหมายโดยนัย

(Connotative Meaning) ได้แก่ความหมายทางอ้อมที่เกิดจากข้อตกลงของกลุ่ม หรือเกิดจากประสบการณ์เฉพาะของบุคคล

การกำหนดท่ารำต่าง ๆ ของกลุ่มผู้รำบวงสรวงนั้นครูนาฏศิลป์จากวิทยาลัยนาฏศิลปนครราชสีมาและสถานศึกษาที่เป็นเครือข่ายของผู้จัดงานเป็นผู้กำหนด ทุกกระบวนการของการสร้างสรรค์การแสดงออกแบบโดยชาวโคราชเพื่อชาวโคราชช่วยประสานชุมชนให้เป็นหนึ่งเดียวกันและสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นอย่างแน่นแฟ้นในการฉลองเมืองนครราชสีมาครบรอบ 555 ปี ในปี 2566 นั้นจะมีการเตรียมความพร้อมการรำบวงสรวงท้าวสุรนารีโดยสตรีลูกหลานย่าโม จำนวน 10,555 คน ส่วนกิจกรรมต่าง ๆ ภายในงานฉลองวันแห่งชัยชนะของท้าวสุรนารี 12 วัน 12 คืน ประกอบด้วยการแสดงศิลปวัฒนธรรมของดีเมืองโคราชย้อนยุค การแสดงสื่อผสม แสงสีเสียงอิงประวัติศาสตร์เกี่ยวกับวีรกรรมย่าโม การจำหน่ายสินค้า OTOP ตลอดจนนิทรรศการและบูธ ประชาสัมพันธ์ของส่วนราชการ ยังมีการแสดงดนตรีและกิจกรรม ณ เวทีกลางจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน อีกทั้งดาราศิลปินนักร้องชื่อดังมากมายเข้าร่วมงาน คาดว่าตลอดการจัดงานจะมีเงินหมุนเวียนในจังหวัดไม่ต่ำกว่า 100 ล้านบาท (TNNONLINE, 2566)

นอกจากนั้นการฝึกซ้อมรำบวงสรวงท้าวสุรนารีตามความต้องการของนางรำบวงสรวงท้าวสุรนารีนั้น เหล่ากาชาดจังหวัดนครราชสีมาได้จัดทำคลิปเพื่ออำนวยความสะดวกให้นางรำซ้อมรำได้ตามความสะดวกผ่านช่องทางยูทูบ โดยในปี 2566 มีการกำหนดเพลงทั้ง 7 เพลงเพื่อให้สอดคล้องโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมาครบรอบ 555 ปี อันเป็นการสะท้อนความเจริญรุ่งเรืองของเมืองนครราชสีมาเพื่อสร้างพลังความรัก ความสามัคคี สร้างความรู้สึกรักและผูกพันกับท้องถิ่น งานวิจัยนี้วิเคราะห์ว่ามีสัญลักษณ์ใดปรากฏอยู่บ้าง และสัญลักษณ์เหล่านั้นสร้างความหมายอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สัญลักษณ์ที่ปรากฏในการรำบวงสรวงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมาครบรอบ 555 ปี
2. เพื่อวิเคราะห์การประกอบสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ในการรำบวงสรวงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาส เฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมา ครบรอบ 555 ปี

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับบทเพลงรำบวงสรวงท้าวสุรนารี หัวใจหลักของการรำบวงสรวงท้าวสุรนารี คือการรำในช่วงที่ 3 บทเพลงสรภัญญะ แต่เพื่อให้ครบกระบวนการแสดงตามแบบนาฏศิลป์ไทยจึงมีการบรรจุท่วงทำนองเพลงในการรำออก รำตีบท และรำเข้าเพิ่มเติม ซึ่งมีการออกแบบให้มีความแตกต่างและปรับเปลี่ยนไปตาม

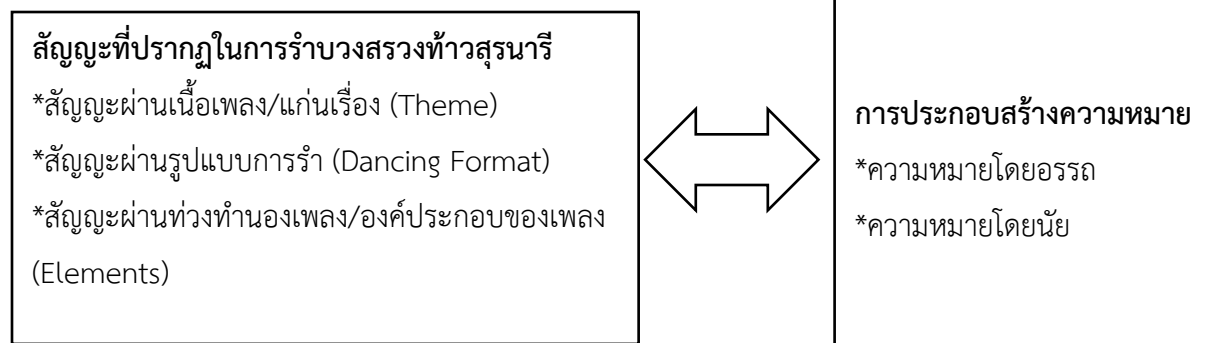
สถานการณ์ของสังคมไทย เช่น ในปี พ.ศ. 2559 จากเหตุการณ์พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร เสด็จสวรรคต ชาวไทยทั้งประเทศร่วมแสดงความอาลัย การจัดกิจกรรมรำบวงสรวง ท้าวสุรนารีในปี พ.ศ. 2560 จึงได้ปรับเปลี่ยนแนวทางการรำจากที่เป็นการรำเพื่อเฉลิมฉลองชัยชนะของท้าวสุรนารีเพียงอย่างเดียว (ชุมพล ชนะมา, 2564) ผู้วิจัยจึงเลือกวิเคราะห์สัญลักษณ์ในการรำบวงสรวงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมา ครบรอบ 555 ปีว่ามีการสื่อความหมายในโอกาสพิเศษผ่านสัญลักษณ์ผ่านเนื้อเพลง/แก่นเรื่อง (Theme) รูปแบบการรำ (Dancing Format) และท่วงทำนองเพลง/องค์ประกอบของเพลง (Elements) อย่างไร

2. แนวคิดเกี่ยวกับสตรีนิยม สิ่งที่เป็นลักษณะร่วมของสตรีนิยมทุกสำนักคือ การต่อสู้เพื่อสิทธิและความเสมอภาคให้แก่ผู้หญิงในสังคม เพื่อให้ผู้คนในสังคมทั้งผู้ชายและผู้หญิงได้ตระหนักถึงศักยภาพที่แท้จริงของผู้หญิงปลดปล่อยให้ผู้หญิงมี “ที่ทาง” ในสังคมมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและเปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างไร้การครอบงำจากสังคม (จิรวสัน จันทน์นวล, 2563: 21) ผู้วิจัยใช้แนวคิดสตรีนิยมเพื่ออธิบายเกี่ยวกับการประกอบสร้างความหมายของการรำบวงสรวงท้าวสุรนารีซึ่งเป็นการสื่อสารทางพิธีกรรมของสตรีที่ เข้ามาผู้ส่วนร่วมในการกำหนดท่ารำ การแต่งกาย เครื่องประดับ และสัญลักษณ์ต่าง ๆ โดยอาศัยการฝึกซ้อมจากครูผู้เชี่ยวชาญเพื่อความพร้อมเพรียงและแสดงความรักความสามัคคีของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

3. ทฤษฎีสัญญะวิทยา (Semiology) เดอ โซซูร์ ได้แยกแยะประเภทและระดับของความหมายที่บรรจุอยู่ในสัญลักษณ์ออกเป็น 2 ประเภท (De Saussure, 1974 อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ, 2542: 98) คือ 1) ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) หรือความหมายโดยตรง หมายถึง ความหมายที่เข้าใจกันตามตัวอักษรเป็นความหมายที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระดับแรกระหว่างตัวหมาย และตัวหมายถึง คนส่วนใหญ่จะเข้าใจตรงกัน เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป หรือเป็นความหมายที่ระบุในพจนานุกรม 2) ความหมายโดยนัย (Connotative meaning) คือความหมายทางอ้อมที่เกิดจากการตกลงของกลุ่ม หรือเกิดจากประสบการณ์เฉพาะของบุคคล เป็นความหมายที่ถูกสร้างให้เชื่อมโยงลงไปอีกชั้นหนึ่งการที่จะถอดความหมายโดยนัยออกมาได้นั้นจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของแต่ละแห่ง เพราะจะทำให้เข้าใจความหมายได้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิเคราะห์สัญลักษณ์ในการรำบวงสรวงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมา ครบรอบ 555 ปี ผู้วิจัยออกแบบกรอบแนวคิดการวิจัย ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิเคราะห์สัญญาณในการรำบวงสรวงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมา ครบรอบ 555 ปี

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. แหล่งข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากคลิปวิดีโอในเครือข่ายยูทูบทั้ง 7 เพลง และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่ปรากฏเนื้อเพลง ท่ารำ ท่วงทำนองเพลง ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ภายใต้กรอบทฤษฎีสัญญะวิทยา โดยพิจารณาจากการสร้างความหมายของสัญญาณผ่านเนื้อเพลง ท่ารำ และท่วงทำนองเพลง โดยเลือกศึกษาแบบเจาะจง (Purposive Sampling) การรำบวงสรวงเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมา ครบรอบ 555 ปี

2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) คัดเลือกจากคลิปวิดีโอฝึกซ้อมรำบวงสรวงที่เผยแพร่ในปี 2566 เป็นปีที่ดำเนินการวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน โดยเก็บข้อมูลทั้งเอกสาร เนื้อเพลงและคลิป การฝึกซ้อมรำบวงสรวงท้าวสุรนารี ประจำปีพุทธศักราช 2566 ผ่านช่องทางยูทูบ โดยมีแนวทางในการวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ การศึกษาวิจัยนี้ได้ทำการวิเคราะห์กระบวนการสื่อความหมายของสัญญาณในการรำบวงสรวงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมา ครบรอบ 555 ปี โดยใช้ทฤษฎีสัญญะวิทยามาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ โดยแบ่งการนำเสนอเป็น 3 ส่วน คือ

2.1 การวิเคราะห์สัญญาณผ่านเนื้อเพลงเพื่อหาแก่นเรื่อง (Theme)

2.2 การวิเคราะห์สัญญาณผ่านรูปแบบการรำ (Dancing Format)

2.3 การวิเคราะห์สัญญาณผ่านท่วงทำนองเพลงซึ่งเป็นส่วนสำคัญขององค์ประกอบของเพลง (Elements)

การวิเคราะห์สัญลักษณ์ของการรำวงสรวงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมา ครบรอบ 555 ปีแต่ละเพลง ทำให้ทราบถึงการสื่อความหมายของสัญลักษณ์ ทั้งในระดับความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) และระดับความหมายโดยนัย (Connotative Meaning)

3. การเก็บข้อมูล

3.1 เก็บข้อมูลจากเนื้อเพลง ทำรำ ท่วงทำนอง การรำวงสรวงเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมา ครบรอบ 555 ปี ได้แก่ (1) เพลงขอลมโซ่ (ทำนองมโหรีโคราช) (2) เพลง 555 ปีราชสีมา (รำโทน 555 ปี เมืองโคราช) (3) เพลงราชสีมาส่งสาวสวยสม (4) เพลงโคราชรุ่งเรืองโอฬาร (5) เพลงโคราชไมตรีสัมพันธ์ (6) เพลงราชสีมาเมกะโปรเจก และ (7) เพลงราชสีมาเกริกก้องปฐพี

3.2 เก็บข้อมูลจากคลิปวิดีโอในเครือข่ายยูทูบทั้ง 7 เพลง โดยเลือกศึกษาจากคลิปที่เห็นท่ารำด้านหลัง และการฝึกซ้อมรำแบบเห็นด้านหน้าแบบกระฉก เพื่อวิเคราะห์ท่วงท่าการรำทั้งด้านหน้าและด้านหลังของนางรำ ตามกรอบการวิเคราะห์ที่กำหนดไว้ และเพื่อนำมาวิเคราะห์สัญลักษณ์ในการรำวงสรวงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมา ครบรอบ 555 ปี ดังนี้

1. คลิปวิดีโอ ชื่อ Ep1 ทำรำวงสรวงประจำปี2566

<https://www.youtube.com/watch?v=BqcFalrsa10>

2. คลิปวิดีโอ ชื่อ Ep2 ทำรำวงสรวงประจำปี2566 (แบบกระฉก)

<https://www.youtube.com/watch?v=X7rWRObX1HA>

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำผลที่ได้มาจัดหมวดหมู่ แยกประเภท เพื่อนำไปวิเคราะห์ตลอดระยะเวลา การทำวิจัย การนำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการเก็บข้อมูลเนื้อหาโดยข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์สัญลักษณ์ในการรำวงสรวงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมา ครบรอบ 555 ปี” มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สัญลักษณ์ที่ปรากฏในการรำวงสรวงท้าวสุรนารี และวิเคราะห์การประกอบสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ในการรำวงสรวงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมา ครบรอบ 555 ปี ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยเรียงลำดับเพลงที่ใช้สำหรับการฝึกซ้อมรำวงสรวงท้าวสุรนารี วันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2566 จำนวน 7 เพลง

ในแต่ละเพลงจะมีประเด็นการวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์สัญญาณที่ปรากฏในการรำบวงสรวงท้าวสุรนารี 3 ประเด็น ได้แก่ สัญญาณผ่านเนื้อเพลง/แก่นเรื่อง (Theme) สัญญาณผ่านรูปแบบการรำ (Dancing Format) สัญญาณผ่านท่วงทำนองเพลง/องค์ประกอบของเพลง (Elements) ส่วนการประกอบสร้างความหมายเชิงสัญญาณในการรำบวงสรวงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมาครบรอบ 555 ปี ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ 2 ประเด็น ได้แก่ ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) และความหมายโดยนัย (Connotative Meaning)

บทรำบวงสรวงท้าวสุรนารี เนื่องในงานฉลองวันแห่งชัยชนะท้าวสุรนารี ประจำปี 2566 วันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2566

บทเฉลิมพระเกียรติพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี

1. บทนำ ส่วนของบทนำจะใช้ข้อความนี้พากย์ช่วงแรกของการรำเหมือนเดิมทุกปี ผู้พากย์เสียงคือ คุณ ชัยณัฐ สุรฉัตร

พุทธังโหม ธังม้งโหม สังฆังล้อม อัตรายาวินาศสันติ กราบคุณย่า ขอบารมี วีรสตรีของชาติ แผ่อำนาจ เรืองรอง ผ่องใส สุ่มิ่งขวัญ เมืองโคราช ประกาศชัย ศูนย์รวมใจของทุกคน วิมลบุญ เหล่าสตรีรำบวงสรวงปาง ลูกหลาน ย่าปากบ้าน คุ่มครองเมือง นับเนื่องหนุน ขอคุณย่าประทานพร บวรคุณ อุดมบุญ ในทุกสิ่ง ยั่งยืนเทอญ

แผนภาพที่ 2 การไหว้ของนางรำช่วงบทนำของการรำบวงสรวงท้าวสุรนารี

สัญญาณที่ปรากฏในการรำบวงสรวงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมาครบรอบ 555 ปี

1.1 สัญญาณผ่านเนื้อเพลง/แก่นเรื่อง (Theme) จากบทนำเป็นการใช้น้ำเสียงการพูดเพื่อให้นางรำเตรียมความพร้อมก่อนที่จะนำเข้าสู่เนื้อเพลงด้วยการร่ายคาถาบูชาท้าวสุรนารี “พุทธังโหม ธังม้งโหม สังฆังล้อม อัตรายาวินาศสันติ” เพื่อรวมพลังใจให้เป็นหนึ่งเดียวกัน

การเล่นสัมผัสผ่านข้อความช่วยให้เนื้อความมีความสละสลวยมากยิ่งขึ้น ดังตัวอย่าง

ขอบารมี วีรสตรีของชาติ แม่อำนาจ เรืองรอง ผ่องใส สุ่มังขวัญ เมืองโคราช ประกาศชัย ศูนย์รวมใจ
ของทุกคน วิมลบุญ เหล่าสตรีรำบวงสรวงปางลูกหลาน ยาปักบ้าน คุ่มครองเมือง นับเนื่องหนุ่น ขอคุณยาประทาน
พร บวรคุณ อุดมบุญ ในทุกสิ่ง ยิ่งนานเทอญ

สัมผัสคำที่ขีดเส้นใต้ ได้แก่ คำว่า มี กับ ดี คำว่า ใจ กับ ชัย คำว่า คน กับ มล คำว่า หลานกับ บ้าน คำ
ว่า เมือง กับ เนือง คำว่าหนุ่น กับคุณ คำว่า พร กับ วร คำว่า คุณ กับ บุญ คำว่า สิ่ง กับ ยิ่ง

การใช้คำสัมผัสช่วยให้จดจำง่ายและเข้าถึงผู้รับสารได้ทุกกลุ่ม

1.2 สัญลักษณ์รูปแบบการรำ (Dancing Format) ส่วนบทนำจะยังไม่มีกรรำ เพียงแค่นไหว้และเมื่อ
ได้ยินเสียง “ยิ่งนานเทอญ” เป็นสัญญาณให้นางรำก้มหัวลงไหว้โดยพร้อมเพรียงกัน

1.3 สัญลักษณ์ผ่านท่วงทำนองเพลง/องค์ประกอบของเพลง (Elements) ท่วงทำนองเป็นการใช้ภาษาพูดใส่
ทำนองเพลงคลอเบา ๆ เพื่อให้นางรำทำสมาธิก่อนการแสดง และเพื่อสร้างความตื่นเต้นให้กับผู้ชมติดตามการแสดง

การประกอบสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่ปรากฏในการรำบวงสรวงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิม
ฉลองเมืองนครราชสีมาครบรอบ 555 ปี

1.4 ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) รำลึกถึงบุญคุณของท้าวสุรนารีที่ช่วยปกป้องรักษา
เมืองโคราชตราบชาวลูกข้าหลาน

1.5 ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) ปลุกจิตสำนึกคนโคราชให้ประกอบพิธีกรรม รำ
บวงสรวงท้าวสุรนารีด้วยความตั้งใจและมุ่งมั่นที่จะรักษามรดกเมืองโคราชสืบต่อไปนานเท่านาน และขอพรให้ ท้าว
สุรนารี หรือ ยาโม ให้ช่วยคุ้มครอบให้ปราศจากอันตรายทั้งปวง

2. เพลงชองลมโซย (ทำนองมโหรีโคราช) เป็นเพลงเทิดพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมล
ลักษณ พระบรมราชินี และสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวาง
ควัฒน วรขัตติยราชนารี

2.1 สัญลักษณ์ผ่านเนื้อเพลง/แก่นเรื่อง (Theme) การสื่อสารผ่านเนื้อเพลงใช้ถ้อยคำที่ปลุกการสื่อสารด้วย
ราชาศัพท์ เพราะบุคคลที่อยู่ในบทเพลงเป็นพระบรมวงศานุวงศ์ เพื่อให้เห็นถึงคุณงามความดีที่มีต่อพสกนิกรและ
ชาวโคราช และสร้างสรรค์ผลงานให้ทั่วโลกสรรเสริญ ทั้ง 2 พระองค์มีพระเมตตาและมีพระจริยวัตรที่สง่างาม

2.2 สัญลักษณ์รูปแบบการรำ (Dancing Format) การกำหนดท่ารำในบทเพลงนี้จะใช้ท่ารำที่เชื่องช้า
และอ่อนช้อย เพื่อแสดงความจงรักภักดีของชาวโคราชที่มีต่อสมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระ
บรมราชินี และสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน
วรขัตติยราชนารี

แผนภาพที่ 3 ทำรำเพลงช่องลมโซย (ทำนองมโหรีโคราช)

2.3 สัญลักษณ์ผ่านท่วงทำนองเพลง/องค์ประกอบของเพลง (Elements) ใช้เสียงร้องของผู้หญิงเสียงเล็กแหลมชวนฟัง แสดงถึงความเคร่งขรึมและสื่อสารกับพระบรมวงศานุวงศ์ที่เป็นสตรี ท่วงทำนองเนิบ ๆ ชวนฟังและอ่อนโยน เพื่อเทิดพระเกียรติทั้ง 2 พระองค์
การประกอบสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่ปรากฏในการรำวงสรวงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมาครบรอบ 555 ปี

2.4 ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) เทิดทูนสมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี ที่สถิตเป็นศรีแห่งองค์ราชา และสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารีเป็นมิ่งขวัญของปวงชนชาวไทย

2.5 ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) เป็นการสื่อสารเพื่อให้รำลึกถึงบุญคุณของทั้ง 2 พระองค์อย่างสุดซึ้ง ควรตระหนักถึงความเสียสละของทั้ง 2 พระองค์ที่ทรงงานหนักเพื่อประชาชน ดังเนื้อเพลง “พระบารมีคุ้มชาวโคราช กราบเบื้องพระบาท ถวายชีวี”

3. เพลง 555 ปีราชสีมา (รำไท่น 555 ปี เมืองโคราช) นำเสนอเพื่อเชิดชูเมืองโคราชเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองครบ 555 ปี

สัญลักษณ์ที่ปรากฏในการรำวงสรวงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมาครบรอบ 555 ปี

3.1 สัญลักษณ์ผ่านเนื้อเพลง/แก่นเรื่อง (Theme) แก่นของเพลงนี้ต้องการสื่อสารเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของเมืองนครราชสีมาให้เป็นที่ประจักษ์ บอกประวัติศาสตร์ของการก่อตั้งเมืองโคราชตั้งแต่ พ.ศ. 2011 ในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ และย้ายเมืองมาที่ตั้งปัจจุบันในสมัยสมเด็จพระนารายณ์

3.2 สัญลักษณ์ผ่านรูปแบบการรำ (Dancing Format) ทำร่างกาย ๆ สบาย ๆ เปรียบเสมือนเป็นเพลงของชาวโคราชทุกคน ทำรำช่วยสร้างความบันเทิงด้วยการแสดงร่วมกัน

แผนภาพที่ 4 ทำรำเพลง 555 ปีราชสีมา (รำโทน 555 ปี เมืองโคราช)

3.3 สัญญะผ่านท่วงทำนองเพลง/องค์ประกอบของเพลง (Elements) ใช้เสียงโทนประกอบปลุกความสนุกสนานมากขึ้น สร้างความครื้นเครงไปกับท่วงทำนองผสมผสานทำรำที่มีลูกเล่นสร้างความสนใจผู้ชมด้วยการใช้เสียงร้องของผู้ชาย ขับร้องโดย นายกำปั่น นิธิวรไพบูลย์ (พ่อกำปั่น บ้านแท่น) ศิลปินแห่งชาติ 2564 สาขา ศิลปะการแสดงที่สะท้อนความอาวุโสของผู้ร้องและเป็นผู้บอกเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์โคราชผ่านเนื้อเพลงได้อย่างกลมกล่อม

การประกอบสร้างความหมายเชิงสัญญะที่ปรากฏในการรำวงสรวงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมาครบรอบ 555 ปี

3.4 ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) เกริ่นนำการรำครั้งนี้ว่าเป็นการเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมาครบรอบ 555 ปี “รำรำยเฉลิมฉลองนครราชสีมา ครบห้าร้อยห้าสิบห้าปี” เล่าประวัติศาสตร์ วัน เดือน ปี ที่ก่อตั้งเมืองโคราชและย้ายเมืองโคราชอย่างตรงไปตรงมา ผู้รำและผู้ชมจะได้รับความรู้ผสมผสาน ความบันเทิงครบครัน

3.5 ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) สอดแทรกความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์เพื่อแสดงความยิ่งใหญ่ของพื้นที่ สื่อความหมายของอำนาจของพื้นที่โคราชที่อุดมสมบูรณ์

4. เพลงราชสีมาสง่าสวยสม สะท้อนความอุดมสมบูรณ์ของจังหวัดนครราชสีมา ที่มีความสวยงามเหมือนดินแดนสวรรค์ สัญญะที่ปรากฏในการรำวงสรวงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมาครบรอบ 555 ปี

4.1 สัญญะผ่านเนื้อเพลง/แก่นเรื่อง (Theme) ความเจริญของจังหวัดนครราชสีมาที่เป็นประตูสู่ภาคอีสานที่มีท้าวสุรนารีคอยคุ้มครองดุจดินแดนสวรรค์

4.2 สัญญะผ่านรูปแบบการรำ (Dancing Format) รูปแบบการรำต่อเนื่องจากเพลง 555 ปีราชสีมา (รำโทน 555 ปี เมืองโคราช) ที่เชื่อมโยงเนื้อหามาถึงจังหวัดนครราชสีมาคือแผ่นดินทอง ใช้ทำรำที่จดจำง่าย ทำรำสัมพันธ์กับเนื้อเพลง

แผนภาพที่ 5 ท่ารำเพลงราชสีมาสง่าสวยสม

4.3 สัญลักษณ์ผ่านท่วงทำนองเพลง/องค์ประกอบของเพลง (Elements) ทำนองเพลงต่อเนื่องกันเพื่อสะท้อนท้องถิ่นโคราชที่มีความเพียบพร้อมทุกประการ การประกอบสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่ปรากฏในการรำวงสรวงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมาครบรอบ 555 ปี

4.4 ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) เมืองโคราชมีความรุ่งเรืองและมีท้าวสุรนารีคุ้มครองให้อยู่รอดปลอดภัยกันถ้วนหน้า

4.5 ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดใหญ่ อุดมสมบูรณ์ทุกด้าน ชาวนครราชสีมาถิ่นดีอยู่ดี มีความสุขสำราญ

5. เพลงโคราชไมตรีสัมพันธ์ เพลงที่บอกลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดนครราชสีมา และเชิดชูของดีของจังหวัดตามคำขวัญ “เมืองหญิงกล้า ผ้าไหมดี หมี่โคราช ปราสาทหิน ดินด่านเกวียน” และให้รายละเอียดสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดให้เป็นที่ประจักษ์โดยทั่วกัน

สัญลักษณ์ที่ปรากฏในการรำวงสรวงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมาครบรอบ 555 ปี

5.1 สัญลักษณ์ผ่านเนื้อเพลง/แก่นเรื่อง (Theme) บ่งบอกถึงจังหวัดที่มีประชากรมากที่สุดในอีสาน มีสถานที่ท่องเที่ยวเขาใหญ่ ไม่กลายเป็นหิน และเชิดชูคำขวัญของจังหวัดนครราชสีมา เพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้ประจักษ์โดยทั่วกัน

5.2 สัญลักษณ์ผ่านรูปแบบการรำ (Dancing Format) สร้างความสนุกสนานรื่นเริงเพื่อการเฉลิมฉลองเมืองโคราช และเพื่อเชิญชวนให้ผู้มาเยือนเกิดความรู้สึกประทับใจ จากเนื้อเพลง “ใครได้มาเยือน จะบอปูนซีวี ตรึงจิต ฤดี มากมิตรไมตรีสถาวร”

แผนภาพที่ 6 ทำร้ายเพลงโคราชไมตรีสัมพันธ์

5.3 สัญญะผ่านท่วงทำนองเพลง/องค์ประกอบของเพลง (Elements) สร้างความรู้สึกยิ่งใหญ่ อลังการของจังหวัดนครราชสีมา แสดงความอุดมสมบูรณ์ของจังหวัดนครราชสีมาทุกด้าน ใช้เสียงร้องผู้ชายและทำนองเดิมการประกอบสร้างความหมายเชิงสัญญะที่ปรากฏในการรำวงสรวงทำวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมาครบรอบ 555 ปี

5.4 ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) เนื้อเพลงสื่อความหมายเชิญชวนให้ผู้ที่มาจังหวัดนครราชสีมาไปสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวโคราช เช่น ผ้าไหมปักธงชัย ผัดหมี่โคราช ปราสาทหินพิมาย ดินด่านเกวียน อุทยานแห่งชาติไทรทองเป็นต้น

5.5 ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) สะท้อนศักยภาพของจังหวัดนครราชสีมาให้ปรากฏแก่ผู้มาเยี่ยมชมว่ามีความยิ่งใหญ่และมีประวัติศาสตร์ยาวนาน จึงเชิญชวนให้มาท่องเที่ยวและสร้างมิตรภาพที่จังหวัดนครราชสีมา

6. เพลงราชสีมาเมกกะโปรเจก นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโครงการที่สร้างเมืองโคราชให้มีความเจริญทางด้าน การขนส่ง เทคโนโลยีต่าง ๆ

สัญญะที่ปรากฏในการรำวงสรวงทำวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมาครบรอบ 555 ปี

6.1 สัญญะผ่านเนื้อเพลง/แก่นเรื่อง (Theme) แสดงความเจริญก้าวหน้าของเมืองนครราชสีมา สื่อสารให้เห็นถึงการทำโครงการเมกกะโปรเจกราชสีมา ทางหลวงพิเศษบางปะอิน การค้าขายที่เชื่อมความสัมพันธ์กับประเทศจีน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และมีอุทยานธรณีจีโอพาร์คทำให้เมืองนครราชสีมาเป็นมหานครที่มีความงามสง่าในปัจจุบัน

6.2 สัญญะผ่านรูปแบบการรำ (Dancing Format) รำด้วยรูปแบบง่าย ๆ ไปเรื่อย ๆ แต่ยังคงความสนุกสนาน และเน้นทำที่สื่อสารสัมพันธ์กับเนื้อเพลง เมื่อเปลี่ยนท่อนเพลงก็เปลี่ยนท่ารำ สอดประสานได้อย่างดี

แผนภาพที่ 7 ทำรำเพลงราชสีมาเมกะโปรเจก

6.3 สัญญาผ่านท่วงทำนองเพลง/องค์ประกอบของเพลง (Elements) ใช้สำเนียงโคราชผู้ขายร้อง ประกอบทำนองเดิม ฟังง่าย บ่งบอกเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และสร้างความรู้สึกระทึกใจที่ได้อาศัยหรือมาเยือน จังหวัดนครราชสีมา

การประกอบสร้างความหมายเชิงสัญญาที่ปรากฏในการรำวงสรวงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมาครบรอบ 555 ปี

6.4 ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับโครงการเมกะโปรเจก ต่าง ๆ ที่ดำเนินการในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อสะท้อนความเจริญรุ่งเรือง และปิดท้ายด้วยการสดุดีวีรสตรี ท้าวสุรนารี

6.5 ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) สร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน สะท้อนให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ความสะดวกในการเดินทางและการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศ เพื่อสร้างพลังความศรัทธาของจังหวัดที่มีท้าวสุรนารีเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา

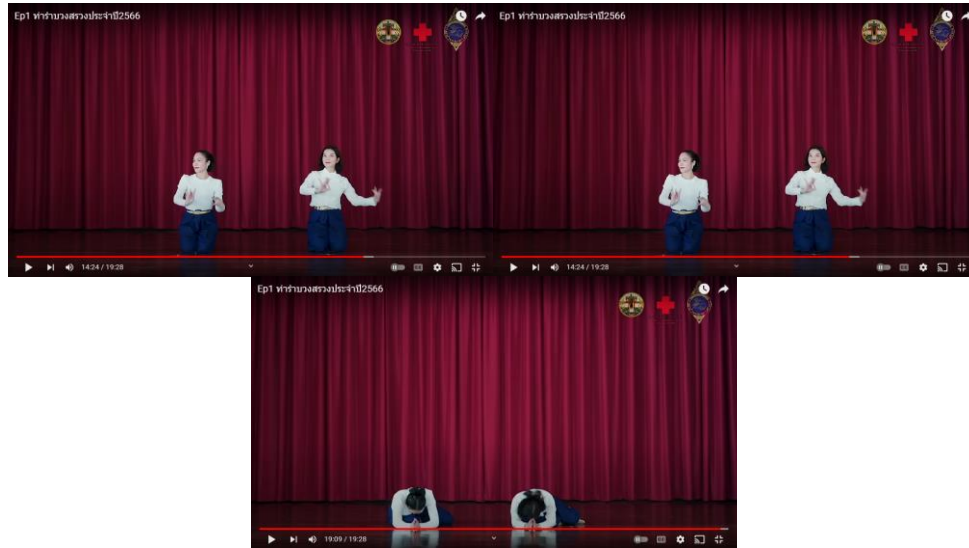
7. เพลง สดุดีวีรกรรมท้าวสุรนารี ทำนองสรภัญญะ (บทเก่า) เป็นเพลงเดิมที่ใช้รำเพลงสุดท้ายของทุกปี เพื่อ ยกย่องวีรกรรมของท้าวสุรนารีที่สามารถกอบกู้เอกราชให้ชาวโคราชจากลาวได้สำเร็จ จึงขอพรให้ท้าวสุรนารีคุ้มครองให้มีความสุข

สัญญาที่ปรากฏในการรำวงสรวงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมาครบรอบ 555 ปี

7.1 สัญญาผ่านเนื้อเพลง/แก่นเรื่อง (Theme) ต้องการสื่อสารให้เห็นถึงการใช้ปัญญาและกลยุทธ์ที่เชี่ยวชาญของท้าวสุรนารีเพื่อปกป้องรักษาเมืองโคราชได้สมกับเมืองหญิงกล้าที่มีความกล้าหาญและ ความอ่อนหวาน ช่วงท้ายของเพลงเป็นการขอพรให้ท้าวสุรนารีช่วยอวยพรให้ลูกหลานมีความสุข ไม่มีเคราะห์ ไม่มีโรค หรืออันตรายใดมาแผ้วพาน

7.2 สัญญาผ่านรูปแบบการรำ (Dancing Format) ใช้ท่ารำเหมือนเดิม หากเป็นผู้ที่รำวงสรวงประจำ ทุกปีก็สามารถรำได้อย่างคล่องแคล่ว เพื่อสร้างความสามัคคี ท่ารำสัมพันธ์กับเนื้อร้อง และท่ารำมีรายละเอียด

ค่อนข้างมาก มีทั้งทำนอง ยืนและกราบ ผู้รำต้องฝึกฝนมานานจนกระทั่งรำได้อย่างสวยงาม สะท้อนความศรัทธาที่มีต่อวีรสตรีมีเลื่อมคล้าย

แผนภาพที่ 8 ทำรำเพลง สดุดีวีรกรรมท้าวสุรนารี ทำนองสรภัญญะ (บทเก่า)

7.3 สัญลักษณ์ผ่านท่วงทำนองเพลง/องค์ประกอบของเพลง (Elements) ท่วงทำนองเพลงสรภัญญะแสดงความเคร่งครัดดีลีลของท้าวสุรนารี ประกอบการใช้ภาษาที่สูงศักดิ์ ผู้รำจะเกิดความตั้งใจขบพรและอธิษฐานจิตอย่างแน่วแน่เพื่อให้สมดังใจมุ่งมาดปรารถนาทุกประการ

การประกอบสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่ปรากฏในการรำวงสรวงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมาครบรอบ 555 ปี

7.4 ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) นำเสนอวีรกรรมที่กล้าหาญของท้าวสุรนารีที่สะท้อนผ่านเนื้อเพลงเพื่อเน้นย้ำให้เห็นความสามารถของสตรีที่สามารถเป็นผู้นำกอบกู้บ้านเมืองโคราชได้สำเร็จ

7.5 ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) สร้างความรู้สึกรักและความฮึกเหิมให้เกิดขึ้นในใจของนางรำและประชาชน สื่อความหมายเพื่อสร้างความผูกพันกับท้องถิ่น สะท้อนความรักความสามัคคีและการมีท้าวสุรนารีเป็นศูนย์รวมจิตใจตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังเนื้อเพลง

“หญิงไทยใจกำแหง ดาบก็แกว่ง เพลก็ไกว
สู้ศึกไม่หวั่นไหว เกียรติก็องไกล กระต๋องดิน
หลานสาวชาวโคราช มานวยนาตระการศิลป์
บุชาอัมรินทร์ โปรดยลยิน ช่วยอวยชัย...”

ตอนสุดท้ายนางรำกราบพร้อมกัน สะท้อนให้เห็นถึงความจงรักภักดีของสตรีชาวจังหวัดนครราชสีมาที่มีต่อท้าวสุรนารีตราบนิรันดร์

อภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้ง 2 ข้อ ได้แก่ วิเคราะห์สัญญาณที่ปรากฏในการรำบวงสรวงท้าวสุรนารี และการวิเคราะห์การประกอบสร้างความหมายเชิงสัญญาณในการรำบวงสรวงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมาครบรอบ 555 ปี นำมาสู่ข้อสรุปได้ดังนี้

1. วิเคราะห์สัญญาณที่ปรากฏในการรำบวงสรวงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมาครบรอบ 555 ปี

1.1 สัญญาณผ่านเนื้อเพลง/แก่นเรื่อง (Theme) สอดคล้องกับการตั้งชื่อเพลง มีแก่นเรื่องหลักคือเพื่อต้องการสดุดีวีรกรรมของท้าวสุรนารีซึ่งเป็นปีที่มีการเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมาครบรอบ 555 ปี

1.1.1 บทนำ นำเข้าสู่เนื้อเพลงด้วยการร่ายคาถาบูชาท้าวสุรนารีเพื่อรวมพลังใจให้เป็นหนึ่งเดียวกัน

1.1.2 เพลงช่องลมโซย (ทำนองมโหรีโคราช) เทิดพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี และสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี

1.1.3 เพลง 555 ปีราชสีมา (รำโทน 555 ปี เมืองโคราช) สื่อสารเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของเมืองนครราชสีมาให้เป็นที่ประจักษ์

1.1.4 เพลงราชสีมาสง่าสวยสม จังหวัดนครราชสีมาที่เป็นประตูภาคอีสานอุดมดินแดนสวรรค์

1.1.5 เพลงโคราชไมตรีสัมพันธ์ เชิดชูของดีของจังหวัดนครราชสีมา

1.1.6 เพลงราชสีมาเมกกะโปรเจก แสดงความเจริญก้าวหน้าของเมืองนครราชสีมา สื่อสารให้เห็นถึงการทำให้โครงการเมกกะโปรเจกราชสีมา

1.1.7 เพลงสดุดีวีรกรรมท้าวสุรนารี ทำนองสรภัญญะ (บทเก่า) สื่อสารให้เห็นถึงการใช้ปัญญาและกลยุทธ์ที่เชี่ยวชาญของท้าวสุรนารี

1.2. สัญญาณผ่านรูปแบบการรำ (Dancing Format)

1.2.1 บทนำ ส่วนบทนำจะยังไม่มีมีการรำ

1.2.2 เพลงช่องลมโซย (ทำนองมโหรีโคราช) ใช้ท่ารำที่สวยงามและเชื่องช้าอ่อนช้อย

1.2.3 เพลง 555 ปีราชสีมา (รำโทน 555 ปี เมืองโคราช) ทำได้ง่าย ๆ สบาย ๆ

1.2.4 เพลงราชสีมาสง่าสวยสม ใช้ท่ารำที่จดจำง่าย ท่ารำสัมพันธ์กับเนื้อเพลง

1.2.5 เพลงโคราชไมตรีสัมพันธ์ เพื่อเชิญชวนให้ผู้มาเยือนเกิดความรู้สึกประทับใจในการเฉลิมฉลองเมืองโคราชครบรอบ 555 ปี

1.2.6 เพลงราชสีมาเมกกะโปรเจก รำด้วยรูปแบบง่าย ๆ ไปเรื่อย ๆ แต่ยังคงความสนุกสนาน

1.2.7 เพลงสดุดีวีรกรรมท้าวสุรนารี ทำนองสรภัญญะ (บทเก่า) เพื่อสร้างความสามัคคี ทำรำสัมพันธ์กับ เนื้อร้อง

1.3. สัญลักษณ์ผ่านท่วงทำนองเพลง/องค์ประกอบของเพลง (Elements)

1.3.1 บทนำ สร้างความตื่นเต้นให้กับผู้ชมติดตามการแสดง

1.3.2 เพลงช่อลมโซย (ทำนองมโหรีโคราช) ใช้เสียงร้องของผู้หญิง เสียงเล็กแหลมชวนฟัง

1.3.3 เพลง 555 ปีราชสีมา (รำโทน 555 ปี เมืองโคราช) เสียงโทนประกอบปลุกความสนุกสนาน ประกอบเสียงร้องของผู้ชาย ขับร้องโดยนายกำป็น นิธิวรไพบูลย์ (พ่อกำป็น บ้านแท่น) ศิลปินแห่งชาติ 2564 สาขา ศิลปะการแสดง

1.3.4 เพลงราชสีมาสง่าสวยสม ทำนองเพลงต่อเนื่องกัน

1.3.5 เพลงโคราชไมตรีสัมพันธ์ แสดงความอุดมสมบูรณ์ของจังหวัดนครราชสีมาทุกด้าน

1.3.6 เพลงราชสีมาเมกกะโปรเจก ใช้สำเนียงโคราชบ่งบอกเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

1.3.7 เพลงสดุดีวีรกรรมท้าวสุรนารี ทำนองสรภัญญะ (บทเก่า) ท่วงทำนองเพลงสรภัญญะแสดงความ เครื่องคิดส์พิธีของท้าวสุรนารี

“การวิเคราะห์สัญลักษณ์ในการรำบวงสรวงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมา ครบรอบ 555 ปี” สะท้อนให้เห็นความรักความสามัคคีของชาวจังหวัดนครราชสีมาที่เล็งเห็นความสำคัญของการสื่อสารเพื่อประชาสัมพันธ์อัตลักษณ์ของจังหวัดดังกล่าวประจำจังหวัด “เมืองหญิงกล้า ผ้าไหมดี หมี่โคราช” เป็นการสื่อสารสัญลักษณ์ผ่านเนื้อเพลง/แก่นเรื่อง (Theme) สัญลักษณ์รูปแบบการรำ (Dancing Format) สัญลักษณ์ผ่านท่วงทำนองเพลง/องค์ประกอบของเพลง (Elements) เนื่องในโอกาสพิเศษคือการเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมา ครบรอบ 555 ปี จึงมีเนื้อหาเพลงที่แสดงความจงรักภักดีและเทิดพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี และสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ซึ่งในทุกปีจะมีเพลงแรกเป็นเพลงเทิดพระเกียรติโดยเปลี่ยนเนื้อหาตามสถานการณ์ ทำรำจะ อ่อนช้อยสอดคล้องกับเนื้อเพลงและท่วงทำนอง

สอดคล้องกับทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์การเมือง (Political Economy Theory) ที่สนใจมิติโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่กำหนดความเป็นไปของสื่อและการสื่อสาร โดยพิจารณาว่าสื่อเป็นสินค้าชนิดหนึ่ง ซึ่งไม่ได้แตกต่างจากสินค้าอื่น ๆ ในระบบทุนนิยม (อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว, 2561: 63)

ดังนั้นการลงทุนลงแรงทั้งกำลังกายกำลังทรัพย์ของกลุ่มนางรำบวงสรวงชนชั้นกลางในปี 2566 ถึงจำนวน 10,555 คน จึงสร้างประวัติศาสตร์ของจังหวัดนครราชสีมา การจัดงานแต่ละครั้งมีผู้เกี่ยวข้องหลายภาคส่วน และใช้ระยะเวลาและขั้นตอนการดำเนินการหลายขั้นตอน ดังนั้นจึงเป็นการแสดงความรักและผูกพันของกลุ่ม นางรำบวงสรวงจังหวัดนครราชสีมาได้อย่างเด่นชัด

2. การวิเคราะห์การประกอบสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ในการรำวงสรงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมาครบรอบ 555 ปี

การประกอบสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่ปรากฏในการรำวงสรงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมาครบรอบ 555 ปี

2.1 ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning)

2.1.1 บทนำ รำลึกถึงบุญคุณของท้าวสุรนารี

2.1.2 เพลงช่องลมโซ้ย (ทำนองมโหรีโคราช) เทิดทูนทั้ง 2 พระองค์

2.1.3 เพลง 555 ปีราชมัย (รำโทน 555 ปี เมืองโคราช) เป็นการเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมาครบรอบ 555 ปี

2.1.4 เพลงราชมัยสง่าสวยสม เมืองโคราชมีความรุ่งเรืองและมีท้าวสุรนารีคุ้มครอง

2.1.5 เพลงโคราชไมตรีสัมพันธ์ เชิญชวนมาเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวโคราช

2.1.6 เพลงราชมัยเมกกะโปรเจก บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับโครงการเมกกะโปรเจกต่าง ๆ และปิดท้ายด้วยการสดุดีวีรกรรมท้าวสุรนารี

2.1.7 เพลงสดุดีวีรกรรมท้าวสุรนารี ทำนองสรภัญญะ (บทเก่า) ความสามารถของสตรีที่สามารถเป็นผู้นำครอบครัวบ้านเมืองโคราชได้สำเร็จ

2.2 ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning)

2.2.1 บทนำ ปลุกจิตสำนึกคนโคราชให้ประกอบพิธีกรรมรำวงสรง

2.2.2 เพลงช่องลมโซ้ย (ทำนองมโหรีโคราช) ควรตระหนักถึงความเสียสละของทั้ง 2 พระองค์

2.2.3 เพลง 555 ปีราชมัย (รำโทน 555 ปี เมืองโคราช) สื่อความหมายของอำนาจของพื้นที่โคราชที่อุดมสมบูรณ์

2.2.4 เพลงราชมัยสง่าสวยสม ชาวนครราชสีมาถิ่นนี้มีความสุขสำราญ

2.2.5 เพลงโคราชไมตรีสัมพันธ์ สะท้อนศักยภาพของจังหวัดนครราชสีมาให้ปรากฏแก่ผู้มาเยี่ยมชมว่ามีความยิ่งใหญ่และมีประวัติศาสตร์ยาวนาน

2.2.6 เพลงราชมัยเมกกะโปรเจก สร้างพลังความศรัทธาของจังหวัดที่มีท้าวสุรนารีเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา

2.2.7 เพลงสดุดีวีรกรรมท้าวสุรนารี ทำนองสรภัญญะ (บทเก่า) สะท้อนความรักความสามัคคีและการมีท้าวสุรนารีเป็นศูนย์รวมจิตใจตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

การนำเสนอบทเพลงที่แสดงศักยภาพและความพร้อมของจังหวัดนครราชสีมาเพื่อเชิญชวนให้ประชาชนมาสร้างมิตรภาพในดินแดนสุวรรณค์แห่งนี้เป็นการประกอบสร้างความหมายที่เชื่อมโยงสู่เรื่องราวที่น่าจดจำทางประวัติศาสตร์ เช่น ปราสาทหินพิมาย อุทยานแห่งชาติไทรทอง นอกจากนั้นยังมีมิติโคราชอันเลื่องชื่อบ้านหม้อปิ้งย่างที่สรวงดงดง การสร้างความหมายเพื่อแสดงศักยภาพทางด้านการค้าขาย การขนส่ง และเทคโนโลยี เป็นส่วนสำคัญที่สร้างความพร้อมที่จะติดต่อกับชาวต่างประเทศไทย จังหวัดนครราชสีมาเป็นประตูสู่ภาคอีสานที่ชาวโคราชเชื่อมโยงหัวใจเข้าด้วยกันด้วยการเคารพสักการะท้าวสุรนารี

การสื่อสารสัญญาณของการรำบวงสรวงเนื่องในโอกาสเมืองนครราชสีมา ครบรอบ 555 ปี จึงเป็นปีสำคัญที่ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน โดยมีการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากเนื้อเพลงสื่อสารความหมายด้านการเมือง เศรษฐกิจ การท่องเที่ยว โครงการเมกะโปรเจกต์ ทั้งนี้เพื่อสื่อสารถึงความพร้อมในทุกด้าน ทั้งนี้เพื่อแสดงศักยภาพโดยการเชื่อมโยงท้าวสุรนารีในโอกาสสำคัญผ่านการสื่อสารทางพิธีกรรมรำบวงสรวงซึ่งเป็นการสื่อสารทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยจังหวัดนครราชสีมาจัดงานเป็นประจำทุกปีเพื่อเฉลิมฉลองวันแห่งชัยชนะท้าวสุรนารี ซึ่งตรงกับวันที่ 23 มีนาคม ของทุกปี

สรุปได้ว่าสัญญาณเป็นศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับระบบของสัญลักษณ์ ที่ปรากฏอยู่ในความคิดของมนุษย์ อันถือเป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวของเราสัญญาณจึงเป็นการสร้างความหมายในกระบวนการผลิตสินค้าและบริการ รวมถึงวัฒนธรรมประเพณีที่อาจวนกลับมาเป็นสินค้าอีก (พีรตนย์ บุญมา, 2561: 6)

ดังนั้นการถ่ายทอดเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดนครราชสีมาผ่านเนื้อร้อง ทำนองและทำนองจึงมีส่วนช่วยประกอบสร้างความหมายของดินแดนและสืบทอดพิธีกรรมรำบวงสรวงท้าวสุรนารีให้อยู่สืบไป

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิเคราะห์สัญญาณในการรำบวงสรวงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมา ครบรอบ 555 ปี ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 2 ข้อ ได้แก่ การวิเคราะห์สัญญาณที่ปรากฏในการรำบวงสรวงท้าวสุรนารี 3 ประเด็น ได้แก่ สัญญาณผ่านเนื้อเพลง/แก่นเรื่อง (Theme) สัญญาณผ่านรูปแบบการรำ (Dancing Format) และสัญญาณผ่านท่วงทำนองเพลง/องค์ประกอบของเพลง (Elements) และการประกอบสร้างความหมายเชิงสัญญาณในการรำบวงสรวงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมาครบรอบ 555 ปี โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) จากข้อความและเนื้อเพลงทั้ง 7 เพลงแสดงให้เห็นถึงการสื่อความหมายของการรำบวงสรวงท้าวสุรนารีเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองเมืองนครราชสีมา ครบรอบ 555 ปี ที่มีความโดดเด่นด้านการสื่อความหมายเพื่อตั้ง อัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมาออกมาเสนอเป็นพิเศษและเชื่อมโยงเนื้อเพลง ทำนองและท่วงทำนองให้ยังคงแก่นเรื่องคือสวดวิกรรมท้าวสุรนารีเป็นสำคัญ ผู้วิจัยจึงนำเสนอข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะของการทำวิจัยครั้งนี้

1.1 ควรเก็บข้อมูลด้วยการเปรียบเทียบสัญญาณที่ปรากฏในการรำบวงสรวงปีที่ผ่าน ๆ มาเพื่อทำความเข้าใจบริบทของการประกอบสร้างความหมายเพื่อสื่อสารอัตลักษณ์ของท้องถิ่นโคราชใน แต่ละปีให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

1.2 ควรเก็บข้อมูลการสื่อสารสัญญาณผ่านการแสดงจริงในวันฉลองชัยชนะท้าวสุรนารีประกอบข้อมูลจาก คลิปวิดีโอการฝึกซ้อมจะทำให้ฉายภาพการมีส่วนร่วมของกลุ่มนางรำในบริบทจริงได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาสัญญาณของนางรำบวงสรวงท้าวสุรนารีเพื่อเปรียบเทียบท่ารำเพื่อสะท้อนความแตกต่าง ทางชนชั้นของสังคมระหว่างกลุ่มชนชั้นสูงที่รำแถวหน้ากับท่ารำของประชาชนทั่วไป

2.2 ควรศึกษาอัตลักษณ์ของนางรำบวงสรวงท้าวสุรนารีแต่ละพื้นที่อื่น ๆ ในจังหวัดนครราชสีมาว่า มี ลักษณะร่วมกันหรือแตกต่างกันอย่างไร

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณทุนอุดหนุนการวิจัยจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ปีงบประมาณ 2565

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา แก้วเทพ. (2542). *การวิเคราะห์สื่อ: แนวคิดและเทคนิค*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เอ็ดดิสันเพลสโพร ดักส์.

จิรวสัน จันทน์นวล. (2563). *บทบาททางเพศของผู้หญิงในภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์ของประเทศญี่ปุ่น: วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารและวัฒนธรรมญี่ปุ่น) : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ชุมพล ชะนะมา. (2564). *รำบวงสรวงท้าวสุรนารี: ความเป็นมาและบริบททางวัฒนธรรมในการแสดง*. *วารสาร ศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 1(1), 69-86.

เดลินิวส์ออนไลน์. (2566). *เปิดประวัติวีรสตรีย่าโม-ย่าบุญเหลือ ศูนย์รวมใจชาวโคราช*. Retrieved on 31 January 2024 from <https://www.dailynews.co.th/news/1349310/>

ทินวงศ์ รักอิสสระกุล. (2554). *การศึกษาอัตลักษณ์ท้องถิ่นประจำภาคเหนือตอนล่าง เพื่อการออกแบบเรขศิลป์บนบรรจุภัณฑ์ของที่ระลึก*. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*. 33(1), 93-110.

พีรณย์ บุญมา. (2561). *การวิเคราะห์สัญญาณของนักกีฬาในภาพยนตร์โฆษณาไทย*. นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

วชิรรัตน์ นิรันดร์เตชาภัทร์. (2564). เครือข่ายการสื่อสารของกลุ่มผู้รำบวงสรวงท้าวสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา.

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

วีระพงษ์ ตามกลาง. (2561). สัญญาในการรำบวงสรวงท้าวสุรนารี. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ “GRADUATE SCHOOL CONFERENCE 2018”. 1(2), 1013-1020.

อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว. (2561). สื่อศาสตร์: หลักการ แนวคิด นวัตกรรม (Mediumology). ปทุมธานี : นาคร.

De Saussure, F. (1974). *Course in General Linguistics*. HarperCollins Distribution Services

TNNONLINE. (2566). โคราชเตรียมจัด ‘งานย่าโม’ ฉลองยิ่งใหญ่ 12 วัน 12 คืน. Retrieved on 31 January 2024 from <https://www.tnnthailand.com/news/lifestyle/141421/>

